

Contribution ID: 139

Tür: Oral Presentation

Yıldız Suikastı Tahkikatına Dair Osmanlıca Matbu Eserin osmanlica.com Üzerinden İncelenmesi

20 Aralık 2024 Cuma 09:30 (30 dakika)

Yazılı materyallerin dijitalleştirme çalışması ülkemizde ivme kazanmış buna ilaveten sosyal bilimlerde yapay zekanın kullanılabilirliği tartışmaları ve çalışmaları da başlamıştır. Sosyal bilimler içerisinde tarih, edebiyat ve diğer bilimlerle alakalı Osmanlı Türkçesiyle yazılmış belge ve eserlerin yapay zekâ metotları kullanılarak latinize etme çalışmaları sürmektedir. Osmanlica.com: Osmanlıcadan Türkçeye Uçtan Uca Aktarım projesi de bu amaca hizmet eden Türkiye'nin vizyon projelerinden biridir. Bu çalışmada Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi'nde Yıldız Esas Evrakı Defterleri arasında yer alan 21 Temmuz 1905 yılında Yıldız'da II. Abdülhamid'e yapılan suikast girişimine dair tahkikat raporları, mahkeme kayıtları ile ilgili Osmanlıca matbu bir defterin görüntü işleme, doğal dil işleme ve derin öğrenme teknikleri kullanılarak Latin alfabesine aktarımının nasıl sağlandığı yapay zekâ araçlarından Osmanlica.com üzerinden incelenmiştir. İlk safhada arşiv sitesinden indirilen defterin kullanacağımız sistemde daha net işlenebilmesi için Osmanlica.com sitesindeki Osmanlıca görüntü iyileştirme programı ile çözünürlüğü artırılmıştır. Osmanlıca karakter tanıma (OCR) ile arşiv malzemesinin metne dönüştürülmesi, alfabe çeviri sistemi ile Arapça harflerin Latin harflerine çevrilmesi ve defterin transkripsiyonu bu çalışmanın diğer aşamalarını oluşturmaktadır. Ayrıca Osmanlica.com sitesinin sunmuş olduğu hizmetlerden Türkçe metin sıklık analizi ile bu defter özelinde mahkeme dosyasında geçen sıklık ifadeleri analiz edilmiş, Osmanlıca matbu eserlerin OCR ve alfabe çevirisinde Osmanlica.com üzerinden kullanılabilirliği konusunda veriler elde edilmiştir. Bu çalışma yapay zekâ teknolojilerini kullanarak Osmanlı Türkçesiyle yazılmış kayıtların daha pratik bir şekilde çözünebilirliğini sağlamak, çok sayıda Osmanlıca dokümanın daha hızlı şekilde transkripsiyonunun yapılarak zamandan tasarruf etmek ve kullanıcıların istifadesine sunmak için bir misal teşkil etmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yapay zekâ, Osmanlica.com, Osmanlı Türkçesi, arşiv, çeviri.

Presentation language / Sunum Dili

TR (Türkçe)

Disciplines / Disiplinler

History / Tarih

E-mail / E-posta

ngencnermin@gmail.com

ORCID ID

0000-0002-8285-8793

Institution / Affiliation / Kurum

MinaArge

Country / Ülke

Türkiye

Başlıca yazarlar:: Nermin Genç (İstanbul Üniversitesi); Gülay Porgalı (Marmara Üniversitesi)

Sunu yapanlar: Nermin Genç (İstanbul Üniversitesi); Gülay Porgalı (Marmara Üniversitesi)

Session Classification: Session 1.2 (Day 3)

Track Classification: Congist'24: Digital Tools and Techniques